

Brüssel, 10. aprill 2026
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0228(COD)

17102/25
ADD 1

AGRI 746
AGRILEG 216
SEMENCES 52
PHYTOSAN 65
FORETS 151
CODEC 2207

NÕUKOGU PÕHJENDUSTE KAVAND

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031 ja (EL) 2017/625 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ (kultiveerimismaterjali määrus)
– Nõukogu põhjenduste kavand

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 5. juulil 2023 vastu seadusandliku ettepaneku, milles käsitletakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ELis, ning esitas selle 6. juulil 2023 nõukogule¹.
2. Ettepanek tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 43 lõikele 2 (seadusandlik tavamenetlus).
3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse vastu 13. detsembril 2023².

¹ 11503/23 + ADD 1.

² 5402/24.

4. Euroopa Parlamendis juhib ettepaneku menetlemist põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon (AGRI), kaasatud on keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjon (ENVI). Raportööriks on uuesti nimetatud Herbert Dorfmann (PPE, Itaalia). Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 24. aprillil 2024.
5. Ettepanekut ja asjaomast mõjuhinnangut³ tutvustati põllumajanduse geneetiliste ressursside ja innovatsiooni töörühma (edaspidi „töörühm“) liikmete mitteametlikul videokonverentsil 6. juulil 2023 ning põllumajanduse ja kalanduse nõukogu (AGRIFISH) istungil 25. juulil 2023. Hispaania, Belgia, Ungari ja Poola eesistumise ajal jätkas töörühm ettepaneku läbivaatamist täiendavatel koosolekutel.
6. Alaliste esindajate komitee jõudis 13. juunil 2025 kokkuleppele anda eesistujariigile volitused alustada läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga⁴.
7. Euroopa Parlamendi AGRI komisjon otsustas 1. septembril 2025 alustada nõukoguga institutsioonidevahelisi läbirääkimisi 24. aprilli 2024. aasta täiskogu istungil kokku lepitud teksti alusel. Otsus kinnitati täiskogu septembri istungjärgul.
8. Selle alusel toimusid läbirääkimised Euroopa Parlamendi ja komisjoniga, eesmärgiga saavutada varase teise lugemise kokkulepe.
9. Ajavahemikul septembrist detsembrini toimus 12 institutsioonidevahelist tehnilist kohtumist. Alaliste esindajate komitee valmistas kolmepoolse kohtumise ette 14. novembril 2025⁵ ja see toimus 8. detsembril 2025. Kaasseadusandjad jõudsid sellel kolmepoolsel kohtumisel üldisele esialgsele kokkuleppele ja seejärel vormistati kokkulepitud teksti alusel lõplik kompromisstekst.

³ 11694/23.

⁴ 9694/25 REV 1.

⁵ 13836/25.

10. Alaliste esindajate komiteele anti 10. detsembril 2025 ülevaade kolmepoolse kohtumise tulemustest.
11. Alaliste esindajate komitee analüüsis lõplikku kompromissteksti 19. detsembril 2025 ja kinnitas kokkuleppe⁶.
12. Euroopa Parlamendi AGRI komisjon hääletas 24. veebruaril 2026 kokkulepitud teksti poolt. AGRI komisjoni esimees saatis 5. märtsil 2026 alaliste esindajate komitee eesistujale kirja, milles teatas, et kui nõukogu edastab Euroopa Parlamendile oma õiguskeeleliselt viimistletud kokkulepitud seisukoha, siis soovib ta täiskogul nõukogu seisukoha parlamendi teisel lugemisel muudatusteta heaks kiita⁷. Kirjale lisatud tekst vastab tekstile, mida alaliste esindajate komitee 19. detsembril 2025 toetas.

II. EESMÄRK

13. Kultiveerimismaterjali määruse ettepaneku eesmärk on asendada nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ, täpsustades selle kohaldamisala ja ajakohastades selle sätteid. Määruse eesmärk on saavutada mitu põhieesmärki, sealhulgas tagada jälgitavus kultiveerimismaterjali kogumisega registreeritud seemnepuudelt (st algmaterjalist) ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimisega materjali kõrge kvaliteedi tagamiseks. Samuti püütakse määrusega tagada ettevõtjate jaoks võrdsed tingimused ning edendada kultiveerimismaterjali sektoris innovatsiooni ja konkurentsivõimet, tegeledes samal ajal kestlikkuse ja kliimaga seotud väljakutsetega. Ühtlasi kohandatakse määrust uusima teaduse ja tehnika arenguga, näiteks biomolekulaarsete meetodite ja digitaliseerimisega, ning toetatakse metsade geneetiliste ressursside kaitsmist ja kestlikku kasutamist. Lisaks on määruse eesmärk parandada kooskõla kehtivate ametlikku kontrolli ja taimetervist käsitlevate õigusaktidega.

⁶ 17064/25.

⁷ 7031/26.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

14. Nõukogu esimese lugemise seisukoht sisaldab järgmisi kaasseadusandjate vahel kokku lepitud põhielemente:
15. Uue määrusega kehtestatakse kohandatud ja tõhus **kultiveerimismaterjali kontrollisüsteem**, jättes selle ametliku kontrolli määruse (2017/625) kohaldamisalast välja, kuid säilitades ristviited määruse 2017/625 teatavatele artiklitele. Liikmesriigid peavad määrama pädevad asutused, kellel on nende kontrollide tegemiseks piisavad vahendid ja volitused, sealhulgas juurdepääs ettevõtja valdustele ja asjakohastele dokumentidele.
16. Selle süsteemi täiendamiseks kohandatakse määruses 2017/625 sisalduvaid valitud sätteid ja lisatakse need kultiveerimismaterjali määrusesse. Need sätted hõlmavad selliseid küsimusi nagu kirjalikud dokumendid kontrollide kohta, ametlik sertifitseerimine, komisjoni kontroll liikmesriikides, karistused ja kontrolli läbipaistvus.
17. Selle kontrollisüsteemi üldeesmärk on tagada pädevate asutuste poolne järjekindel ja usaldusväärne järelevalve, minimeerides samal ajal liikmesriikide haldus- ja finantskoormust.
18. Kaasseadusandjad on kokku leppinud, et **riiklikud erandolukorra kavad** jäävad vabatahtlikuks ja nende ülesehitus põhineb lihtsustatud nõuetel. See vähendab halduskoormust, võimaldades samal ajal liikmesriikidel suurendada vajalikku valmisolekut ja suutlikkust. Parlamendi taotlusel on laiendatud loetelu elementidest, mida need kavad *võivad* sisaldada, ning komisjonile on artikli 9 lõike 5 alusel antud õigus määrata kindlaks elemendid, mis toetavad nende kavade koostamist ja rakendamist.
19. **Algmaterjali heakskiitmise** osas säilitatakse kokkuleppes kehtivad algmaterjali heakskiitmise ja varutud kultiveerimismaterjali sertifitseerimise põhimõtted. Uute sätetega nähakse ette, et liikmesriigid peavad kandma heakskiidetud algmaterjali oma riiklikesse registritesse koos vastava kogu ELi hõlmava jälgitavuse loeteluga. Liikmesriigid võivad anda ettevõtjatele loa kiita alalhoidmise eesmärgil kasutatav algmaterjal heaks ametliku järelevalve all, säilitades samal ajal lõpliku otsustusõiguse selle kandmise üle riiklikesse registritesse.

20. Selleks et veelgi parandada kultiveerimismaterjali kvaliteeti liidus, on laiendatud määrusega hõlmatud **puuliikide loetelu**. Liikmesriikidele jääb paindlikkus kohaldada I lisas loetlemata puuliikide suhtes rangemaid või leebemaid meetmeid, võimaldades paindlikkust, et võtta arvesse riigi metsanduse tegelikku olukorda.
21. **Kvaliteeti halvendavate taimekahjustajatega seotud turustusnõuete osas** sisaldab lõplik kokkulepe parlamendi nõutud sätet. Kontrollid on riskipõhised ja uurimine piirdub sümptomite puudumise kontrollimisega, mis läbi leevendatakse halduskoormust. Seda toetab „kvaliteeti halvendavate taimekahjustajate“ uus määratlus määruses.
22. Määruse **kohaldamise** alguskuupäeva on edasi lükatud kolmelt aastalt viiele aastale pärast määruse jõustumist, et anda aega rohkem kui 25 aasta jooksul väljakujunenud riiklike tavade vajalikuks kohandamiseks ja uue kontrollisüsteemi rakendamiseks.
23. **Kolmandatest riikidest pärit kultiveerimismaterjali impordi** puhul ei ole OECD metsaseemne ja -istikute kavasaosalemine enam kohustuslik, kuid komisjon võib seda arvesse võtta, kui ta hindab, kas kõnealune kultiveerimismaterjal vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus kohaldatavate nõuetega. Erandina võib komisjon liikmesriigi taotlusel ajutiselt lubada importida kultiveerimismaterjali kolmandast riigist, mis ei vasta kõnealustele nõuetele, kui ühes või mitmes liikmesriigis on erakorraliste sündmuste tõttu tõendatav liikide nappus ja teised liikmesriigid või kolmandad riigid, kelle samaväärsus on kindlaks tehtud, ei saa seda lahendada.

IV. KOKKUVÕTE

24. Nõukogu seisukohas toetatakse komisjoni ettepaneku eesmärki ning see kajastab täielikult nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelistel läbirääkimistel komisjoni toel saavutatud kompromissi.
25. Seetõttu usub nõukogu, et tema esimese lugemise seisukoht kajastab tasakaalustatult läbirääkimiste tulemusi ning et kui määrus vastu võetakse, aitab see suurendada Euroopa metsade kestlikkust ja vastupanuvõimet, parandades kultiveerimismaterjali kvaliteeti ja kättesaadavust ning toetades innovatsiooni ja vastupanuvõimet kliimamuutustele. Samuti toetab see ELi metsandussektori konkurentsivõimet.